

12. LECKE: JÉZUS MEGKÍSÉRTÉSE

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

Felhasznált irodalom: Dr. Török István: Dogmatika, Amsterdam, 1985, Szabó Andor: „Lábam előtt mécses a te igéd...” Budapest, 1995)

A kísértés fogalma:

A kísértés nem más, mint a bűn vonzása. A kísértés önmagában nem bűn, csak az a kísértésnek való engedelmesség. A kísértő vonzóvá teszi az ember számára valamely bűnt. A bűnös cselekedet tetszetősség válik. Az a szó, tett, gondolat és mulasztás válik vonzóvá, amire Isten a Szentírásban, a törvényében nemet mondott, amit megtiltott. Az ember tudja, hogyha enged a bűn vonzásának, akkor azzal együtt számíthatnia kell a következményekkel. A következmény nem csak a büntetés, hanem a kapcsolatok megromlása is lesz. Ha ennek ellenére enged az ember a csábításnak, mert az jobbnak tűnik, akkor kísértésben elbukik. Amikor az ember kísértésbe esik, kételkedni kezd Isten jóságában, kevésnek találja azt, amit Istentől kapott, sokkal értékesebbnek tűnik az, amit Isten nem akar adni. Érdektelenné válik Isten tiltásával szemben. A kísértés áttöri azt a védőkorlátot, amit Isten Igéje az ember köré vont szeretetéből Igéje által. A kísértésekben a látszat és a féligazságok, csúsztatások fontos szerepet kapnak. Az Édenkertben a Sátán általánosított egyetlen tiltásból. Ez a ravaszkodás elbizonytalanította Ádámot és Évát, míg végül szembe is fordította őket Isten akaratával. Mivel hallgattak a Kísértőre, elhitték neki, amit ígér, kísértésbe estek, és el is buktak. A kísértésre csak két válasz létezik: vagy elutasítás vagy elfogadás. Az Újszövetség tanítása szerint a kísértésben minden nehézség ellenére azért tud mégis kitartani az ember, mert Attól a személytől kap segítséget, aki maga is megtapasztalta a kísértés erejét, de ellenállt. „Mivel maga is kísértést szenvedett, segíteni tud azokon, akik kísértésbe esnek.” (Zsid 2,18)

Jézus megkísértése:

Miután Jézus megkeresztelkedett, elvonult a pusztába imádkozni. Jézus megkísértési történetének a leírásában kihangsúlyozza a Szentírás, hogy azt a kísértést Isten vezetése, másrészt Jézus engedelmessége előzi meg. Jézust a Lélek vezette. A „végül” szó azt is jelenti: amikor beteljesedett, eljött az az idő, amikor megtörtént, aminek Isten akaratából meg kellett történnie. Negyven napi pusztai böjt közben megkísértette Őt a Sátán. A negyvenes szám szimbolikus jelentésű. Negyven évig volt Isten népe a pusztában.

A kísértések azonos menetrend szerint történtek:

- A Kísértő csodatévő bizonyítékot kért Jézustól arra nézve, hogy Ő Isten Fia.
- Jézus Isten Igéjével száll szembe a Gonosszal.
- A Kísértő ismét próbálkozik.

A kísértések tartalma:

- étel, hatalom, gondviselés.

Jézus minden egyes támadást kivédett. A Kísértő ekkor otthagya Jézust. Egy időre.

Máté és Lukács nem azonos sorrendben jegyezték le a kísértéseket. Itt Máté leírásának a sorrendjét követjük.

1. Kísértés:

„*Ha Isten Fia vagy.*” (Mt 4,3) A mennyei hang Jézus megkeresztelkedésekor azt mondta. „Ez az én szeretett Fiam...” A Sátán ehhez kapcsolódik, viszonyítási és kapcsolódási pontján akar fogást találni. Bizonyításra provokál. Jézus nem megy bele.

Amikor Mózes lejött a hegyről és elmondta Isten parancsolatait, értelmezte a pusztai vándorlást is. Azt mondta, hogy a vándorlás egyfajta próbára tevő böjt volt, amelyet Isten kezdeményezett. Ezt a „böjtöt” azért adta Isten, hogy a letelte után megajándékozza a népet mannával. A böjt Isten szándéka az volt, hogy ezzel megtanítsa a népet, hogy „*nemcsak kenyérrel él az ember, hanem mindazzal, ami az Úr szájából származik.*” (5Móz 8,3) És a sanyargatás alatt vizsgára is tette a népet, hogy mi lakozik a szívében. Jézus esetében látjuk, hogy Ő egy igazi teljes böjt ellenére sem tért el egyetlen vesszőcskével sem Isten törvényétől. A Sátán kísértését pedig visszaveri ezzel a pusztai vándorlás idején elhangzott igével. Jézus ezzel a bibliai idézettel arra is utalhatott, hogy Ő nem hajlandó eltérni Isten parancsolataitól, nem hajlandó senki másnak engedelmessé válni, csak Istennek. Annak ellenére sem, hogy hatalmában áll ekkora csodát tenni. Jézus magát azonosítja az „emberrel”, akiről szól a mózesi idézet. Ő, a második Ádám meg tudta tenni, amit az első nem, Jézus nem bukott el a kísértésben.

2. Kísértés:

Isten Igéjével verte vissza Jézus a Sátán első támadását. Így a Kísértő is idéz a Szentírásból a második próbálkozásakor. Ha Jézus azt mondja, hogy nem óhajt kiszakadni Isten kötelékéből, akkor egy olyan idézetet mond, ami az Isten oltalmában élő kegyes emberre vonatkozik. A 91. zsoltár 11. verse szerint Isten az angyalainak megparancsolja, hogy vigyázzanak arra, aki Isten rejtekében lakik. Ha Jézusnak is Isten az oltalma, mint a Zsoltárosnak, akkor ő sem fogja megütni a lábát, és neki sem esik majd semmi baja, még akkor sem, ha a szent templom tetejéről ugrik le. A Zsoltárban nem emberfeletti erőről van szó, hanem védelemről és oltalomról. Jézus visszautasítja a Sátán ajánlatát ismét. Hiába rángatta ki szövegkörnyezetéből, eredeti összefüggéséből a Kísértő a bibliai idézetet, Jézus ismeretében a teljes Írás ott volt, és az idézet mögöttes szándékára reagálva idéz egy újabb igét. Hiába vitte fel Jézust a templom legmagasabb pontjára, Jézus nem hagyja magát.

3. Kísértés:

A Sátán ugyan Jézusnak ígérte az egész lakott földet, holott a föld nem az ő tulajdona. Isten mondja: „*enyém az egész föld.*” (2Móz 19,5) Teremtés jogán másé nem is lehetne. Isten a világ feletti hatalmát a Fiúnak adta át. Jézus mennybemenetelekor szintén egy hegy tetején áll. (Mt 28,16–20) Ekkor elmondja, hogy minden hatalom övé az egész földön. Ő az Úr. Háromszoros elutasítás után a Kísértő távozott.

Jézus a kísértések során valóban mindent megtehetett volna. Képes lett volna a köveket kenyérré változtatni, a le is ugorhatott volna sérülés nélkül. Az igazi hatalma azonban abban is megmutatkozik, hogy képes nem csodát tenni. Képes nem megtenni, amit megtehet. És azért, mert ennek célja van. Ahogyan megtehetette volna, hogy leszáll a keresztről. És mégsem tette meg. Valódi lényét nem a képességei bizonygatásával mutatja meg, hanem azzal, hogy képességeit Isten és ezzel a megváltásra szoruló emberek szolgálatába állítja.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Fogalmilag az elvont fogalmakkal még az ötödikes gyermekek nagy része is nehezen tud bánni. Ilyen például a kísértés is. Ugyanakkor konkrétumokhoz kötve jól értik, hogy miről

is van szó. Tudnak olyan szituációkat mondani, amikor tudták, hogy valami nem helyes, mégis megtették (vagy meg akarták tenni). A témához jól kapcsolódik a lelkiismeret, bűn és büntudat témaköre. Arra azonban mindenképpen oda kell figyelni, hogy ne kioktassuk, megdorgáljuk a gyermekeket. Fontos annak a tudatosítása, hogy a kísértés nem más, mint a bűn vonzása, és a kísértés önmagában még nem bűn, csak az a kísértésnek való engedelmesség. Itt tudjuk példaként azt is felmutatni, hogy még Jézust is megkísértette a Sátán. Tőle pedig megtanulható az, hogyan lehet nemet mondani egy-egy ilyen kísértésre.

A tanulók fantáziáját általában nagyon érdekli a Sátán és kérdésköre. Valószínűleg hozzák a különböző, médiából vagy máshonnan vett információikat. Ezeket ne söpörjük féle, hanem, ha valóban szűkség van az órán rá, akkor beszéljünk róla. A téma azonban jó, ha nem csúszik teljesen el.

Heti 1 óra hittan esetén Jézus megkísértésének témájánál a mi emberi kísértéseink is bekapcsolhatók. Ne maradjunk csak a történet talaján! Bátran hagyjuk a gyermekeket arról beszélni, hogy mi minden jelent vonzást a számukra, és mi minden akarja eltávolítani a helyes útról őket. Segítsünk abban is nekik, hogy ők maguk fogalmazhassák meg, hogyan lehet nemet mondani ezekre a kísértés forrásokra.

Ötödikes korban a leggyakoribb kísértés források lehetnek: számítógép, televízió, telefon, tanulás helyett valami más cselekvése, az igazság elferdítése, a csoport nyomásának engedés, a „nagyok” (nagyobb testvér, barát) követése egy-egy helytelen dologban, hirtelen indulatok. Ehhez az órához, valamint a „Mindennapi kísértéseink” témájához különösen is fontos, hogy lelkigondozói attitűddel közelítsünk.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja segítségével megfogalmazni, hogy mit jelenthetett a kísértés Jézus életében. ○ Tudja segítséggel elmondani a tankönyvi szöveg alapján Jézus megkísértésének történetét. ○ Tudja segítséggel értelmezni és elmondani saját szavaival a lecke Igéjét: 1Korinthus 10,13 	<ul style="list-style-type: none"> • Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja megfogalmazni a tankönyvi szöveg alapján, mit jelenthetett Jézus életében a kísértés. ○ Legyen képes értelmezni és röviden összefoglalni a tankönyvi szöveg alapján Jézus megkísértését. ○ Tudja önállóan értelmezni és magyarázni a lecke Igéjét: 1Korinthus 10,13

Fő hangsúly: Jézus ellenállt a kísértéseknek

Kognitív cél: Annak tudatosítása, hogy még Jézusnak is voltak kísértései.

Affektív cél: A kísértéshez kapcsolódó ambivalens érzések felidézése.

Pragmatikus cél: Bátorítás arra, hogy a tanulók elköteleződjenek a jó cselekvése mellett.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása Érdeemes a 3 javaslatból egyet választani.	Beszélgetés: a) külső szabály, belső szabály <ul style="list-style-type: none">• Mi a különbség?• Mikor engedelmessé válunk olyan külső szabálynak, amellyel nem értünk egyet? Pl. rendrakás, csengetéskor elindulni a tanterem felé stb., ha van külső kontrol (valaki ellenőriz, büntet, jutalmaz) <ul style="list-style-type: none">• Milyen belső szabályaid vannak, amelyeket magadra nézve kötelezőnek tartasz?• Volt, hogy megszegted ilyen belső szabályt?• Mikor? Miért?• A körülmények változtathatnak a szabályokon? b. Mit tennél, ha korlátlan hatalmad lenne? Lehet beszélgetni, vagy fogalmazást írni a témáról. c. Képzelted már, hogy szuper erőd, gyorsaságod, vagy egyéb képességed van? Mi volt az?	Közös beszélgetés vagy csoportmunka
Feldolgozási javaslat	1. Beszélgetés a bibliai történetről <ul style="list-style-type: none">• Miért volt nagy kísértés, hogy a köveket kenyérré változtassa Jézus?• Miért nem akarta levetni magát a templom párkányáról?• Miért nem állt a kísértő mellé?• Megkaphatunk-e mindent, amit csak kívánunk?• Te mondtál már le önként valamiről, amit fontosnak éreztél? Mi volt az?	Megérteni a bűnt és a kísértés fogalmát.

	<p>Kapcsolódó feladat: Munkafüzet 1-4.a feladat</p> <p>2. Szituációs játék:</p> <p>Mondd meg, mit kívánsz, megmondom, ki vagy!</p> <p>Ismerik egymást a csoport gyerekei? Talán igen, talán nem. Kiderülhet, ha egy lapra felírják a gyerekek egy kívánságukat. Egy valaki felolvassa és megpróbálja kitalálni, hogy kiről van szó. Ha kitalálta, az, akire ráismertek lesz a következő tippelő.</p> <p>Instrukció: A feladat csak egymást jól ismerő, de őszinte és elfogadó csoport esetén alkalmazandó. A hittanoktató segítse, hogy ne legyen gúnyolódás vagy egymás megsértése a játék vége.</p> <p>Kapcsolódó feladat: munkafüzet 3. feladat</p> <p>3. Aranymondás:</p> <p>4. Énekjavaslat: Útaid, Uram mutasd meg...</p>	Munkafüzet
Házi feladat	Munkafüzet 4)b feladat	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Film:

<https://www.youtube.com/watch?v=x1buX2aDaWk>

A megkísértésről szóló rész 10 perc 46 másodpercnél kezdődik.

KÉPELEMZÉSI ÉS SZÖVEGELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET

Tankönyv: 52-53. oldal

A képen látható:

- Fénykép: A jeruzsálemi templom makettje Jézus idejében
- Illusztráció: Jézus a pusztában, kezében egy kődarab
- Fénykép: A Siratófal

A szöveg: Amikor nehéz a választás

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

1. Képolvasási javaslat:

A szövegben található utalásokat segítik a fényképek. A történet képe egy epizódot mutat be. A benyomások, élmények meghallgatása után a tanári reflexió fontos.

2. Szövegelemzés

- Miért ment Jézus a pusztába? Miért maradt ott olyan sokáig? Miért nem evett ez idő alatt?
- Mi volt az ördög első kísértése? Jézus mit válaszolt?
- Hogyan történt a második kísértés? Mi volt Jézus válasza?
- Hogyan hangzott a harmadik kísértés? Jézus mit válaszolt?
- Mit szeretett volna elérni a kísértő?
- Miért jött Jézus közénk?

BESZÉLGETÉSPONTOK AZ ARANYMONDÁSHOZ

„Isten pedig hűsége, és nem hagy titeket erőtökön felül kísérteni...”

- Mit jelent az, hogy erőnk felüli kísértés? Mondjatok példát erre!
- Miért nem engedi Isten, hogy erőnk felüli kísértés érjen bennünket?

EGYÉB ÖTLETEK

Néhány analógiás játék a „kísértés” témakörére, egy-egy olyan dolog, amit az ember az adott helyzetben szívesen/ösztönösen/reflexszerűen tenne, de a (játék)helyzet miatt ezt felülbíráhatja. (Ahogy Jézus is felülbíráta pl. a természetes késztetést az evésre.)

1. Játék: Ne használd!

Hajtogassatok papírsákót/hajót vagy kössetek csomót fonálra úgy, hogy nem használhatjátok a hüvelykujjatokat! Legjobb párban dolgozni, az egyik hajtogat/köt, a másik figyel, hogy biztos ne használja a társa a hüvelykujját. Ha mégis használná, megáll a feladat és cserélnek. Miért nehéz nem használni? (Mert ösztönösen benne van a mozgásunkban, de tudatosan felülírhatjuk).

2. Játék: Ne pislogj!

Maradjanak párban. A pár egyik tagja tapsoljon egyet a társa arca előtt, de úgy, hogy ne üsse meg. A társa próbálja meg kibírni pislogás nélkül! Háromszor lehet próbálkozni! Milyen volt? Sikerült?

3. Játék: Csukott szemmel!

Csukott szemmel álljanak fel és menjenek ki a táblához, ott keressenek krétát/filcet és írják fel a nevüket a táblára. (Ha nincs tábla, egy másik helyet jelöljünk ki és tegyünk egy papírt az asztalra.) Nem kötjük be senki szemét, csak kérjük, hogy tartsák csukva. Ki az, aki mégis kilesett? Mikor, miért? Aki végig csukva tudta tartani, mikor érzett erős késztetést arra, hogy kinyissa?

4. Élménypedagógiai játék

Kellékek: valami, aminek a mennyiségét meg kell tippelni. Pl.: egy papírlap tele pöttyökkel; tál tele lencsével; kavicsok... stb.; papír cetlik, tollak

Feladat: Csoportonként megegyezni a mennyiségben.

1. Ülünk le az osztállyal egy nagy körbe. Mindenki vegyen a kezébe egy papírt és egy tollat.
2. Tegyük a kör közepére a kipöttyözött lapot: „Saccoljátok meg, hogy hány pötty található a lapon? Mindenki írja le a tippjét a saját papírjára.”
3. „Keress egy másik személyt, akivel hasonlóan tippeltél! Egyeztetek meg egy közös számban!”
4. Ezután a párok újra megnézhetik a papírlapot és újra gondolhatják a tippjüket.
5. A párok keresnek maguknak egy másik párt, akikkel körülbelül megegyezik a tippjük. A négyes fogat szintén megegyezik egy új tippben (számban).
6. Leülünk egy nagy körbe a fiatalokkal. A csoportok egymás után hangosan bemondják a csoport tippjét. Miután minden szám elhangzott, a tanulók „átvándorolhatnak” egy másik csoporthoz, akikkel esetleg most inkább egyetértenek.
7. Kialakulnak az újabb csoportok. Minden csoport válasszon ki egy képviselőt. Ők fogják képviselni a csoportot a következő körben.
8. A képviselők beülnek a kör közepébe. A cél az, hogy egy meghatározott időn belül (5–10 perc) egyezzenek meg EGY közös tippben, úgy hogy mindenki a saját csoportjának az érdekeit képviseli.
9. Az egyezkedés során csak a képviselők beszélhetnek. A tanár csak a kezdő és záró jelet adja keretként.

FONTOS: A tanár közben jegyzetelje a történéseket: Ki hogyan érvel? Ki hogyan befolyásolja a másikat? Ki adja be a derekát a másinak? Ki esik kísértésbe?

1. Lehetséges, hogy nem jutnak a megadott időn belül egyezésre. Akkor adjunk még egy lehetőséget, de hangsúlyozzuk, hogy ennek a körnek a végére mindenképpen meg kell egyezniük egy számban.
2. Miután véget ért az egyezkedés mindenki üljön vissza a helyére és alkossunk egy nagy kört. Kezdjük el egy nyitott fórumot a történekről!

Kérdések a „képviselők” részére:

- Mi történt az egyezkedés alatt?
- Hogyan érezted magad?
- Hogyan képviselted a csoportod érdekeit? Sikerült „hűen” képviselned a csoportod tippjét?
- Mivel próbáltak meggyőzni a többiek? Te milyen stratégiát választottál?
- Mi segített / akadályozott?

Kérdések a többiek számára:

- Meg vagytok elégedve a csoportotok képviselőjével? Miért / miért nem?
- Mi történt az egyezkedés alatt? Hogyan jutottak egyezésre a képviselők?

TRANSZFER: Jézus Istent képviselte a Földön és nem akart az ördög csábítására hallgatni. Amikor a Sátán rá akarta venni Jézust, hogy engedelmeskedjen neki, nem kezdett el vele egyezkedni, hanem ellenállt a kísértésnek. A gyakorlat egy hasonló helyzetet szimulált. Egyrészt a fiataloknak valamit (egy csoport tippjét) kellett képviselniük, másrészt valaki meg akarta őket győzni arról, hogy nincs igazuk. Nem teljes az analógia a bibliai történettel. Míg ebben a játékban instrukció volt a közös nevezőre jutás (annak érdekében, hogy kiéleződjön az egyezkedés, felszínre kerüljenek a különböző „befolyásolási” technikák), addig Jézusnak nem „kellett” lepaktálnia az ördöggel, hanem végig kitartania Isten mellett.

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

3. feladat

Munkafüzet megfejtés:

				K	R	I	S	Z	T	U	S		
				Í	R	V	A						
				S	Á	T	Á	N					
		K	E	N	Y	É	R						
				P	Á	R	K	Á	N	Y			
				B	Ö	J	T						
D	I	C	S	Ő	S	É	G						
	J	E	R	U	Z	S	Á	L	E	M			

Ha te vagy a...

Meg van...

Ördög más néven.

A történetben szereplő étel.

A templomon itt állt Jézus.

40 napig tartott.

Tiéd az ország, a hatalom és a...

A templom városa.

Alternatív munkáltató:

„Akkor elvitte Jézust a Lélek a _____-ba, hogy megkísértse az ördög. Miután negyven nap és negyven éjjel _____-t, végül megéhezett. Ekkor odament hozzá a _____, és ezt mondta: „Ha Isten Fia vagy, mondd, hogy ezek a _____ változzanak _____-RÉ” Ő így válaszolt: „Meg van írva: Nem csak kenyérrel él az ember, hanem minden _____-vel, amely Isten szájából származik.” Ezután magával vitte őt az ördög a szent _____-ba, a templom _____-ra állította, és így szólt hozzá: „Ha Isten Fia vagy, vesd le magadat, mert meg van írva: _____-nak parancsot ad, és azok _____-ön hordoznak téged, hogy meg ne _____ lábadat a kőbe.” Jézus ezt mondta neki: „Viszont meg van írva: Ne kísértsd az _____, a te _____-et!” Majd magával vitte az ördög egy igen magas _____-re, megmutatta neki a világ minden _____-t és azok _____-ét, és ezt mondta neki: „Mindezt neked adom, ha _____-va imádsz engem.” Ekkor így szólt hozzá Jézus: „_____ tőlem, Sátán, mert meg van írva: Az Urat, a te Istenedet _____, és csak neki _____!” Ekkor elhagyta őt az ördög, és íme, angyalok mentek oda, és _____ neki.”

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református énekeskönyv: 223. dics.1-3.6. verse: Istenem, én, nagy bűnös ember... (dall. 274. dics. Ki Istenének)

Református énekeskönyv: 460. dics.1-3.5. verse: Amint vagyok...

Református énekeskönyv: 478. dics. 3-5. verse: Ó, örök Úr Isten...